

FOLKE VIRKE

November - December 2023 - Januar 2024

Den nødvendige folkeoplysning

www.folkevirke.dk

3

Det er aldrig for sent at få en barndomsven – Venskabets anatomi

Af *Benedicta Pécseli*

Dannelse og uddannelse går hånd i hånd

Af *Jeanne Bau-Madsen*, næstformand i Folkevirke

11

Folkeoplysning mellem tradition og fornyelse

Af *Per Paludan Hansen*, formand, Dansk Folkeoplysnings Samråd

8

FOLKEVIRKE

Social, kulturel og politisk oplysning

Udgivet af oplysningsbevægelsen
FOLKEVIRKE

Oplag: 1.200 . ISSN 0015-5845

**Deadline for næste nummer:
20. januar 2024.**

Bladet kan kun bestilles ved direkte henvendelse til:

Folkevirkes kontor

Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal
1153 København K
Tlf. 33 32 83 11
E-mail: folkevirke@folkevirke.dk
www.folkevirke.dk

Dette nummer koster i styksalg
kr. 60 + porto.

Særpris for klassesæt.

Bladabonnement kr. 210 + porto pr. år

Medlemskab kr. 400 pr. år

Beløbene kan indbetales på

Folkevirkes konto:

Reg.nr. 5301 . Kontonr. 0287753

Redaktion

Annemarie Balle (ansvarshavende)
Firkløvervej 1
2400 København NV
Tlf. 51 51 24 20

Forretningsudvalg

Formand: Annemarie Balle

Næstformand:

Jeanne Bau-Madsen

Kasserer: Tove Hinriksen

Karen Hallberg

Ulla Lunde Hansen

Anne Lise Jensen

Tove Kristensen

Lene Lund

Katina A. Rasmussen

Susanne Tarp

Tryk og layout

Aars Bogtryk & Offset, tlf. 98 62 17 11

E-mail: aarsbogtryk@aarsavis.dk

Layout: Louise Christensen

Genrefotos: www.colourbox.dk

Dette nummer er udgivet med støtte
fra Dansk Folkeoplysnings Samråd.

Dette nummer af Folkevirke er udgivet
med økonomisk støtte fra Kultur-
ministeriets pulje til landsdækkende
almennyttige organisationer.

FORENINGEN AF
DANSKE KULTUR-
TIDSSKRIFTER

Den nødvendige folkeoplysning

Den demokratiske samtale, den danske demokratiforståelse og folkeoplysning hænger tæt sammen. De dækker over den demokratiske hverdag, som de fleste danskere tager for givet.

En hverdag, hvor meninger kan brydes – uden at venskaber brydes. Man kan være uenige – men bliver ikke uvenner af den grund.

At det kan lade sig gøre er ikke en selvfølge. Det hører vi i Folkevirke fra især mange nydanskere, som kommer til Folkevirkes møder for at samtale om forskellige emner.

For Folkevirke er det afgørende med personlige møder, hvor man kan få en direkte dialog. Det er vigtigt, at man har en fælles samtale, hvor deltagerne foruden selve indholdet af et udsagn også kan fornemme både stemmeføring og kropssprog. I dag opleves i andre sammenhænge ofte, at deltagere kan "gemme" sig bag en skærm og dermed miste følingen med, hvordan deres ud-

udsagn modtages, ligesom der jævnligt kan opstå misforståelser, som ikke rettes umiddelbart. Som en ekstra fordel ved de fysiske møder kan nævnes, at der lettere opbygges et fællesskab og nogle rammer, som kan få flere nuancer frem i debatterne.

Sidst kan nævnes, at der i forbindelse med fysiske møder også kan udvikles nogle værdifulde sociale og personlige relationer, som kan være med til yderligere at åbne for gode debatter. Ja, at der opstår livslange venskaber inden for folkeoplysningens rammer er en meget værdifuld "sidegevinst".

Det er disse hovedtemaer, som foldes ud i dette nummer af Folkevirke.

*God læselyst og på
gensyn i Folkevirke!*

**Annemarie Balle,
redaktør**

INDHOLD

Det er aldrig for sent at få en barndomsven – Venskabets anatomi	3
Folkeoplysning mellem tradition og fornyelse	8
Historiske hovedtræk i folkeoplysningen:	
Dannelse og uddannelse går hånd i hånd	11
Kvindestemmer 2024 i Kvindernes Bygning:	
Store oplevelser med litteratur og musik	14
Folkevirke står i spidsen for nyt projekt:	
Velkommen til Danmark	16
Flot profilering af Folkevirke	17
Arrangementskalender 2023-24	18
Spændende kig på kalkmalerier i Måløv Kirke	20

Det er aldrig for sent at få en *barndomsven* – Venskabets anatomi

Af Benedicte Pécseli

Engang betroede de sig til hinanden.

Ikke direkte, aldrig direkte.

Men via mumlende, fnisende og klodsede omveje nåede de altid frem.

Måske er det den slags stier, venskaber flettes af.

Bjarne Reuter: Når snerlen blomstrer

Findes der en rangorden for venner, så trumfer kategorien *barndomsven* venner fra uddannelse, fra arbejdspladser, foreningsliv, nabolag eller hvor man i øvrigt får venner.

Moderne børn møder deres barndomsven i daginstitutionen eller i skolen. Det er sjældent, at børn 'leger på vejen' i byerne, men der kan sagtens opstå børnevenskaber i opgange i lejlighedskomplekser eller på parcelhusveje. I børnenes venskaber er man jævnbyrdige, vennerne spejler sig i hinanden, de udvikler en særlig nærhed og intimitet, et særligt sprog og humor. De leger og tilbringer tid sammen. De bliver uvenner og forhandler sig til en slags overenskomst, hvorefter legen fortsættes. Er man venner længe nok, bliver man til hinandens livsvidne.

Når vi taler om og tænker på gode venner, så er der sammenfald mellem bedstevennen og barndomsvennen. Det er den person, der har kendt os længst, som vi har delt mest med, og som vi kender så godt,

at vi kan tage tråden op, lige der hvor den slap, sidst vi var sammen.

Der er stærke følelser til stede i sådan et venskab, man kan elske hinanden og være jaloux på samme tid, man kan konkurrere med hinanden, og der kan

forekomme uligevægt, hvor den ene er mere afhængig af den anden end omvendt. Der er tale om en sjæleven; en ven, der giver den enkelte et tilhørsforhold til verden og en verden at opleve sig genkendt i. Det er ikke alle, der har en sådan slags ven eller en ven overhovedet. Faktisk skønnes det, at der i 2017 var 318.000 ensomme mennesker i Danmark. Ensomhed menes at koste samfundet 8,3 mia. kr. om året, for fravær af sociale relationer påvirker den fysiske og mentale sundhed. (*Ensomhed i Danmark/DEFAC-TUM 2020*). Det er ikke alene en omkostning for samfundet; det gør ondt at være ensom.

Ensomhedens følgesvend er at opleve sig ligegyldig; der er ingen, der lytter til den ensomme, når fælles-

skabets værdier undersøges og diskuteres. Verden svarer ikke igen. Men lige som det aldrig er for sent at få en lykkelig barndom – et citat der tilskrives den schweiziske psykiater Carl Gustav Jung som udtryk for, at også en dårlig barndom kan blive gennemlevet og genfortalt og komme i nyt lys – så er det aldrig for sent at få en ven, der føles lige så vedkommende og uundværlig, som en barndomsven er det.

Venskabets anatomi – den indre opbygning og den ydre form

Et voksevenskab udspringer ofte af et interessefællesskab. Man mødes på aftenskole, i sportsklub, i foreninger eller på en arbejdsplads.

Med tiden udvikler dét, som i begyndelsen var et bekendtskab, sig til et egentligt venskab.

Det starter med et første møde, som kan være noget så simpelt som en øjenkontakt. Blikkene møder hinanden – og holdes fast. Den første øjenkontakt kan forstås som en flirt – ikke som den flirt, der på en bar kan føre til en 'scoring' – men den type flirt som en nysgerrig første udveksling af blikke bærer i sig:

Er der noget på spil her – eller ej?

Den ene imiterer den anden, og den anden imiterer imitationen i bevægelse af blikket og øjnene. Blikket, der holdes fast, indeholder måske et glimt af humor, som bekræftes,

og det leder frem til den første udveksling af det, som kan blive til en egentlig samtale.

Den danske filosof Jonas Holst skriver i *Venskabets etik* fra 2013, at et venskab starter med en *modtagelse*, hvor man viser gæstfrihed ved at hilse og imødekomme den anden. Man nærmer sig denne og overkommer den afstand, der naturligt er mellem mennesker. Opstår der harmoni og en slags fælles melodi, en fælles rytme, så kan *ledsagelsen* begynde. Man ledsager hinanden, idet man bevæger sig sammen.

Venskabet er ikke en sammen-smeltning af to, men en overkom-melse af, at den anden altid er en Anden, og at man i bund og grund også er fremmed for sig selv. Når man følges ad, så drager man om-sorg for hinanden, man rådgiver og hjælper i tanke og handling.

Samtalen udvikler sig til en dialog, hvor der ikke er behov for herre-

dømme eller brug for forudbestemte værdidomme. Dialogen er som en strøm af fælles højtænkning, der bliver til med-tænkning. Den anden vedbliver med at være den anden, som man er åben overfor, og som netop kan bidrage til dialogen, fordi vedkommende er en anden.

Det tager tid og forudsætter åben-hed fra begge parter at blive ven-ner. Det kræver, at man er parat til at øve sig på det. Være venlig, humoristisk, hjælpsom, lydhør og opmærksom; dynamikker der igen beror på åbenhed. Åbenhed for at den anden har andre opfattelser og forståelser af det, der foregår. Tiden spiller med, for ønsker man, at den anden bliver en ven, så skal man huske fra gang til gang, hvis der er noget særligt, den anden går op i, at vise interesse for den andens interesse. Og det gør man bl.a. ved at tænke over, hvad den anden gør sig af tanker. Opbygningen af et venskab beror på, at de involverede

oplever sig genkendt – og betydende – samtidig med, at der er en nys-gerrighed efter at kende det, som er forude. Hvert møde eller dialog er som det første møde i venskabet, hvor *modtagelsen*, *ledsagelsen* og *dialogen* er venskabets bærende søjler.

I venskabet er man enig om, hvad man kan være uenig i – i et tillids-fuldt bånd. Tillid er en tiltro til den andens forudsigelighed. Tillid består af en forventning til den anden, som bliver opfyldt. Tillid i et venskab er ikke noget, man tænker over. Den er der bare. Men i det øjeblik, den anden ikke gør det forventelige, bliver tillid som del af det forplig-tende bånd synlig i kraft af sit fra-vær.

Journalisten Julie Beck har igen-nem en artikelserie frem til 2022 i det amerikanske magasin *The Atlan-tic* gengivet interviews med 100 venner – om hvordan de mødte hinanden og om, hvad det er, som

Folkevirke har bedt en række personer om at tilkendegive deres holdning til folkeoplysning mere generelt og til foreningen Folkevirke helt specifikt. Her kommer svarene fra Annelise Jensen. Nyvalgt til Folkevirkes forretningsudvalg og forholdsvis ny folkevirkebruger:

Hvorfor er folkeoplysning vigtig?

Jeg hedder Annelise Jensen. Jeg har boet i Odense i 50 år og er for to år siden flyttet til København for at være i nærheden af mine børn og børnebørn. Folkeoplysningen har fyldt den tid, jeg har fået tilovers, fordi jeg har efterladt

alle mine venner i Odense – de venner jeg gik på udstillinger og museer med.

Hvad kan Folkevirke bidrage med?

Jeg har lært Folkevirke at kende, da jeg gennem min nabo blev bekendt med foreningen. Den har givet nogle muligheder for at møde mennesker med en anden baggrund og kultur. Jeg er glad for de interessante foredrag, som jeg har hørt i Folkevirke og mødet med kvinder fra andre kulturer.

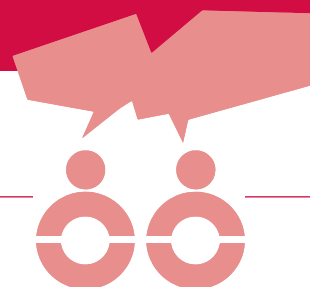
Som tilflytter får man nogle gode og givende bekendtskaber i Folkevirke, som jeg tror, at jeg ikke havde fået, hvis jeg havde meldt mig til sport eller

et aftenskolekursus gennem et af de store oplysningsforbund.

Fremtidig relevans for Folkevirke

Kultur går jo aldrig af mode! Det er givende at møde så mange nysgerrige kvinder, have fælles oplevelser, diskussioner og udveksle meninger med nogle, som har en anden baggrund end jeg selv.

Folkevirke skal blive ved med at gribe de aktuelle, kulturelle strømninger, og hvad der ellers rører sig politisk og socialt i samfundet.

binder dem sammen. Julie Beck krySTALLISERER nogle overordnede temaer i svarene, hvoraf netop *tid* og *opmærksomhed* bliver nævnt. Det kræver tid og vedholdenhed at blive venner og forblive ven for den anden. Opmærksomhed er også i denne undersøgelse den form for interesse, hvor man er nysgerrig i den andens interesse.

Julie Beck nævner også *ritualer*, *fantasi* og *tilgivelse* som væsentlige dynamikker i et venskab. Fælles ritualer danner bånd i venskabet; fælles ritualer kan være alt fra at gøre det samme igen og igen, gå en månedlig tur sammen, udvikle egne morsomheder eller fejre venskabsdag med en lille fest. Fantasi hjælper til at forestille sig vennens anderledes måde at tænke og leve på, som kan udvide ens egen verden. At interessere sig for den andens interesse – eller grund til at være det sted, hvor man har mødt hinanden – forudsætter netop fan-

tasi, altså evne til at tænke noget andet end man plejer.

Tilgivelse kommer i spil, når de førnævnte venskabsformer ikke slår til, og der opstår revner i forholdet. Når drømmen om det perfekte venskab møder virkeligheden, slår glæden om i frustration eller afmagt. Man skal kunne tilgive den anden for ikke at være den perfekte ven, lige som man skal kunne tilgive sig selv for ikke at leve op til sit ideal om at være den bedste ven for den anden. Opmærksomhed, ritualer og fantasi er idealiseringer af den enkeltes formåen. Netop med tid kan det vise sig, at denne formåen ikke slår til. Fantasien må forvandle sig til ønsket om tilgivelse, når og hvis man oplever, at den anden ikke lever op til det forventede.

Forventninger til venskabet må være elastiske og kunne rumme, at den anden netop er en anden – og at man selv er en anden for den Anden.

Venskabet starter hele tiden forfra! Opmærksomhed og interesse for den andens interesse må ikke blive til rutine, for så etableres de første skridt til skuffelse i venskabet.

Venskabssteder

Venskabet styrkes som nævnt af fælles interesse for noget. I en forening giver den sig selv: Man kæmper for nogen eller for noget. Man er interesseret i noget historisk, noget håndarbejde eller i at gøre noget godt for nogen, der er i knibe. Man er med i en læseklubs på biblioteket eller vinterbader med de samme – både sommer og vinter. Handlingerne ligger i forlængelse heraf: Man mødes, man laver aftaler, man indgår i samarbejdsrelationer eller sætter noget i værk, sammen.

Foreningen er både det sted og den kontekst, relationen opstår i, og der kan sagtens være venskaber på kryds og tværs i eller i forlængelse

af foreningen. Relationer og venskaber findes, fordi de indgår i miljøer, hvor der er andre relationer og venskabsforbindelser. En forening, dens mål og dens opgaver er anledning til, at mennesker mødes, fører samtaler og arbejder sammen.

Inden for foreningens rammer er der frihed til at indgå i mange typer af relationer. De fleste starter som et bekendtskab, og måske udvikler det sig til et venskab.

Grupper eller klikker, der mødes om noget fælles på en regelmæssig måde, er ligeledes sted for, at et venskab kan opstå og udvikle sig.

Bekendtskaber

Man skal ikke kimse ad bekendtskaber. Båndet i bekendtskaber er muligvis ikke så forpligtende og følelsesfuldt som i et venskab, men bekendtskaber giver mange muligheder for at have udviklende samtaler sammen eller sætte projekter i gang, som gør noget godt for de involverede eller andre.

Den amerikanske sociolog Mark Granovetter skrev i 1973 om styrken i *de svage bånd*, som et bekendtskab bygger på. Hans overordnede interesse var at forstå styrken i de sociale bånd i et samfund som den lim, der holder samfundet sammen.

Traditionelt vil båndet i et venskab blive betragtet som stærkt og som en forbindelse mellem individ og fællesskabet, mellem den enkelte person og offentligheden. Granovetter fandt ud af, at der er masser af styrke i de svage bånd i hverdagen. Den daglige samtale hen over disken i en forretning, med naboen, med personer på ens arbejdsplads,

som man ikke nødvendigvis er kollega med. De uforpligtende, men tilbagevendende samtaler giver nye indsigter, udvider horisonten, giver anledning til smil og latter og virker livsbekræftende alene på grund af deres gentagelse. De giver kvalitet i hverdagens mylder af små interaktioner – samtidig med, at de ikke tynger bekendtskabet. Der er ikke følelsesmæssige forpligtelser i et bekendtskab.

Naboer, samarbejdspartnere eller kolleger bliver mere end blot forbi-passerende, når man kender deres navn, deres hverdag og lidt til deres tilværelse uden for det sted, man kender dem. Førnævnte Julie Beck beskriver, hvordan et par naboer – fra at være bekendte, der hjalp hinanden med lidt småting i det daglige – blev venner under coronapandemien, hvor færden i det offentlige rum enten var forbudt eller forbundet med fare. De åbnede dagligt deres hoveddør og havde en samtale hen over reposen. Da det igen blev muligt at bevæge sig uden for hjemmet, fortsatte de to med de daglige samtaler, der siden havde udviklet sig til et følelsesbetonet bånd med betroelser, omsorg og loyalitet.

Venskabet er en fortælling

I venskabets dialoger skabes fortællinger. Det handler William K. Rawlins' *The Compass of Friendship* fra 2022 om.

Det rette ord er snarere sam-fortællinger, for fortællingen bliver til i fællesskab. Det er en fortælling om venskabet selv, dets start og udvikling. Det er i fortællingen, at man fortæller hinanden om, hvordan man

er venner og om, hvorvidt venskabet er lige så tæt og nært som et Barndomsvenskab.

Selv et venskab, der er opstået blandt voksne, kan rumme den gensidige udveksling og undersøgelse af livsfortællingen. Man hjælper hinanden til at holde fast i den, og man bliver mere virkelig for sig selv ved at fremkalde, hvem man var engang og hvem, man ønsker at ville være. Ved at dele og indgå i hinandens livsfortællinger, blive man livsvidne. Ikke et livsvidne på samme måde, som hvis venskabet var startet i barndommen, men livsvidne i den voksnes refleksion over det levede liv.

Fortællingen rummer meningsfuldheder, samtidig med at den er fuld af tanker om det gode liv sammen. Et venskab er ramme for udvikling og formuleringer af, hvad det gode liv i det hele taget er. At være venner er at gå ind i den andens fortællerum, deltage i det, bidrage til det og komme med forslag til korrektioner. Man kan hjælpe den anden til at fortælle alternative slutninger, ved at tilbyde andre forståelser end den oprindelige. Vennen er, udover en lytter, også en slags kurator i den andens fortælling, hvor dilemmaer undersøges på kryds og tværs. I fortællingens bearbejdning af dilemmaer tages der tilløb til en etik, der bærer grundlaget for det gode liv for og med hinanden, og som også gælder uden for fortællingen, uden for venskabet og kan dermed gælde for alle.

Venskabets fortælling er den første platform for forståelse af tilværelsens udfordringer og dilemmaer. Den etik, der udmønter sig af sam-

fortællingen er bidrag til fællesskabets etik, til samfundets etik. For venskabet betyder bearbejdning af dilemmaer og udfordringer, at man formulerer beslutningsmod, dvs. bliver i stand til at handle moralsk i den dilemmafyldte situation. Det vil igen sige, at man kan stå inde for sin handling og vil kunne gentage den.

Den samme person kan indgå i mange venskaber med meget forskellige mennesker. Den sociale mangfoldighed kan komme til syne, når man holder en fest, hvor man inviterer venner, bekendte, kolleger og familie. Som vært kan man blive helt genert ved tanken om, at gæsterne opdager, hvor mange forskellige relationer man kan indgå i. Men på samme tid er det udtryk for, at et menneske kan være mangesidigt og leve i og med pluralitet, som den tysk-amerikanske filosof Hannah Arendt ville udtrykke det.

Mangesidigheden gør det muligt for den enkelte at kunne tænke det andet, det som det også kunne være – eller veje som fællesskabet også kunne tage.

Man kan sige, at et venskab og en venskabskreds er et minisamfund eller et mikro-kosmos, der på samme tid spejler sig i samfundet, eller et makro-kosmos og bidrager til det.

Sprækker i venskabet

Den sociale lim i en relation bliver synlig, når der opstår sprækker i det bånd, der knytter vennerne sammen. Hvad der før var naturligt og selvfølgelig, bliver nu forbundet med tvivl og usikkerhed eller vrede og ubehag. Tilliden er brudt. Den anden er ikke længere forudsigelig

eller til at stole på. Netop fordi venen er en anden, en fremmed, og man selv er en anden for den Anden, kan der opstå en krakelering i venskabets bærende bånd.

Venskaber, selv livslange venskaber, kan slutte brat eller svinde hen, uden at man har set det ske.

Man kan helt enkelt 'vokse fra hinanden'. Dialogen mindskes eller bliver triviell. Den fyldes med misforståelser, måske er den konfliktfyldt, og den bliver ubehagelig.

Reciprociteten – gensidigheden – forvandles til ensidighed. Man kan utilsigtet såre hinanden på en sådan måde, at det ikke kan overkommes. Den enkelte eller begge vender sig i stedet mod den personlighed eller identitet, vedkommende har uden for venskabet.

Det er svært at slutte et venskab, og det kan være en voldsom og sorgfuld oplevelse at blive forladt af en ven, før man selv er klar til det. Nogle brud må man acceptere.

Andre brud kan man måske tale om på en sådan måde, at der kan komme en ny start. Dronning Margrethe kom ved sin Nytårstale i 2022 ind på broer. Den har to ender. "Husk, at man kan gå over broen i begge retninger", sagde hun.

Ved at begge parter tilgiver sig selv og den anden, kan bruddet blive vejen til en ny erkendelse. En ny start betyder *modtagelse, ledsagelse, dialog* og samtænkning af en ny *etik*, altså åbenhed for, hvad det gode liv for og med hinanden også kan være. En ny fortælling kan tage sin begyndelse.

Folkevirke har bedt en række personer om at tilkendegive deres holdning til folkeoplysning mere generelt og til foreningen Folkevirke helt specifikt. Her kommer svarene fra Tove Kristensen, mangeårig folkevirkebruger og formand for Folkevirke Vesthimmerland:

Hvorfor synes du, at folkeoplysning er vigtig?

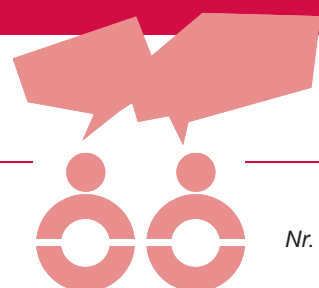
Folkeoplysning medvirker til, at folk har lettere ved at begå sig i et demokratisk samfund. Gennem folkeoplysningen er man med til at få en større forståelse for andres kulturelle og samfundsmæssige baggrunde. Det er vigtigt at kende sin egen og sit lands og folks historie. Derved er man mere åben og nysgerrig over for andre med forskellige holdninger, værdier og livsvilkår end en selv.

Hvad synes du, at Folkevirke kan bidrage med?

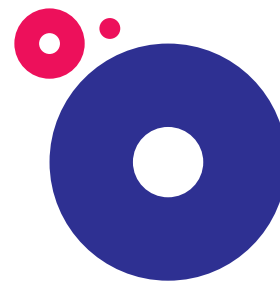
Folkevirkes arrangementer, som i Folkevirke Vesthimmerland mest består af foredrag, bør have en stor og alsidig variation og beskæftige sig med de strømninger, som er oppe i tiden, så folk føler, at de går berigede og klogere hjem.

Hvordan kan Folkevirke stadig være relevant i fremtiden?

Folkevirke skal være åben og forsøge at komme i kontakt med folk, som normalt ikke kommer til vores arrangementer. Det kunne f.eks. være nydanskere og personer, som mangler et netværk. En personlig henvendelse – et prik på skulderen – er altid den bedste måde.

Folkeoplysning *mellem* tradition og fornyelse

Af Per Paludan Hansen, formand, Dansk Folkeoplysnings Samråd

Det sker ikke så sjældent, at gode mennesker kommer hen til mig med anerkendelse af det arbejde, den brede folkeoplysning gør. Det er dejligt, at flere kan se behovet for værdiskabende fællesskaber, for holdningsdannende aktiviteter og for muligheden for, at den enkelte kan folde sig ud med det emne, der optager personen. Det er jo det, folkeoplysningen kan.

Deltagelse i kurser, foredrag, oplevelser og meningsfulde møder giver mening og betyder noget for mange.

De folkeoplysende skoler og foreninger er efterhånden ved at finde fodfæste post-Corona, selvom flere skoler og foreninger fortsat oplever, at antallet af deltagere/medlemmer ligger på et lavere niveau end før Corona. Dansk Folkeoplysnings Samråds (DFS) seneste interne aktivitetsmåling fra efteråret 2022 viser, at DFS' medlemmer og deres lokale skoler og foreninger er i kontakt med ca. 1,6 mio. deltagere på årlig basis. I 2019 viste samme måling et tal på ca. 1,8 mio. deltagere.

En af folkeoplysningens primære styrker er dens evne til at sprede viden bredt i samfundet. Ved at tilbyde kurser, foredrag og kulturelle begivenheder giver folkeoplysningen en platform, hvor mennesker fra alle samfundslag kan tilegne sig ny viden og udvikle deres færdigheder. Det skaber ikke kun muligheder for personlig vækst, men det bidrager også til et samfund, der er dygtigere og mere kompetent som helhed.

Folkeoplysning er også afgørende for at fremme kritisk tænkning. Ved at udfordre deltagerne til at reflektere over ideer, diskutere synspunkter og analysere komplekse emner, fremmer folkeoplysningen en ånd af intellektuel nysgerrighed. Dette er afgørende for at skabe borgere, der ikke blot accepterer information ukritisk, men som er i stand til at vurdere og forstå verden omkring sig.

Oplyste borgere

Demokratisk deltagelse er et andet nøgleaspekt af folkeoplysningens værdi. Gennem uddannelse i samfundsforhold, politik og rettigheder giver folkeoplysningen borgerne redskaberne til at deltage aktivt i demokratiske processer. Dette styrker fundamentet for et velfungerende demokrati ved at sikre, at borgerne er informerede og engagerede i beslutningstagningen.

Desuden fungerer folkeoplysningen som et socialt smøremiddel, der skaber mødesteder og fællesskaber. Gennem kurser, foreninger og kulturelle begivenheder kan mennesker dele interesser, skabe forbindelser og opbygge sociale netværk. Dette fremmer ikke kun trivsel, men det skaber også et mere sammenhængende og tolerant samfund. Kort sagt er folkeoplysning en investering i samfundets fremtid.

Oplyste borgere, der er rustet til at bidrage konstruktivt til samfundsudviklingen – det er grundelementet i det danske folkestyre!

Flere tusinde ledere i de folkeoplysende organisationer arbejder dagligt for at gøre en forskel for deltagere og samfund. I Dansk Folkeoplysnings Samråd er vi optaget af at sikre, at de folkeoplysende tilbud når ud til flere.

Temaerne er:

Adgang og tilgængelighed:

Manglende adgang til uddannelsesmuligheder og kulturelle begi-

venheder kan begrænse folkeoplysningens effekt. Økonomiske barrierer, geografiske udfordringer og manglende ressourcer kan hindre nogle grupper i at deltage.

Mangfoldighed og inklusion:

Folkeoplysningen har udfordringer med at nå og engagere en mangfoldig befolkningsgruppe. Det er en udfordring at skabe forløb, der appellerer til forskellige baggrunde, aldersgrupper og interesser.

Teknologisk kløft:

I en tid, hvor teknologi spiller en stor rolle, kan den digitale kløft skabe ulighed i adgangen til oplysning. Nogle samfundsgrupper kan have

begrænset adgang til internet og digitale ressourcer, hvilket kan begrænse deres deltagelse i online-baserede folkeoplysningsaktiviteter.

Mangel på finansiering:

Folkeoplysning kræver ressourcer, og mangel på finansiering kan begrænse programmernes omfang og kvalitet. Dette kan føre til nedskæringer i kurser, aktiviteter og kulturelle begivenheder.

Forandringsmodstand:

Det er nødvendigt, at der til stadighed sker fornyelse i de folkeoplysende tilbud. Det er imidlertid en udfordring, om denne fornyelse kan ske med tilstrækkelig hast.

Folkevirke har bedt en række personer om at tilkendegive deres holdning til folkeoplysning mere generelt og til foreningen Folkevirke helt specifikt. Her kommer svarene fra Susanne Tarp, mangeårig bruger af Folkevirke, medlem af bl.a. Dansk Blindesamfunds Kvinder og formand for Handicaprådet på Frederiksberg:

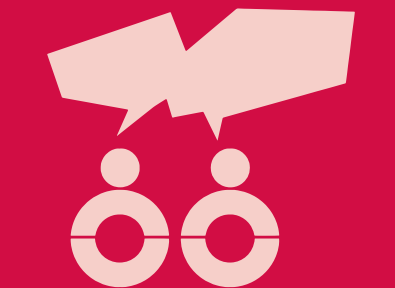
Hvorfor er folkeoplysning vigtig?

Definer lige folkeoplysning!!!

Folkeoplysningsloven – javel! Men det er jo ikke folkeoplysning. Er det så viden? Ja, det er det også, men det er meget mere end det. Og så er det ikke nødvendigt at gå tilbage til Kold eller Koch - hverken til højskoler eller filosofi. Eller måske begge dele, for et eller andet sted er det opstået.

Folkeoplysning er vidensdeling og samtale. Bibliotekerne er skabt for at give alle mulighed for at blive "oplyst".

Det ved alle. Folkeoplysning er den spændende samtale, der kan opstå

efter et foredrag. Det er også foredraget eller oplægget, men afprøvningen af argumenter og bevidstgørelse og formulering af egne meninger, opnå viden ved at lære af andre og derved nå længere ud i flere forskellige netværk for at skabe forståelse og derved selv blive meget klogere.

Se, det er folkeoplysning!

Hvad kan Folkevirke bidrage med?

Det er ofte klogt at gå tilbage og vurdere formålet med en forening. Er det, hvad vi vil? Er det, hvad vi kan? Vi vil så gerne så meget, men risikerer vi, at bukserne revner? Der er mange om buddet på det folkeoplysende område,

og alle vil være "synlige". Folkevirke kan tillade sig at operere på et lidt højere niveau, og så må vi tage konsekvensen ved at appellere til andre grupper end dem, som tilfældigvis er aktuelle: flygtninge, ensomme, dem med mistrivsel og dem, der har været udsat for sexchikane. Jeg ved, at det er de områder, som man kan søge og få penge til, og det kan give et levende tidsskrift. Men er det, hvad vi "gider" beskæftige os med til hverdag i Folkevirke?

Fremtidig relevans for Folkevirke

Relevans er et stort ord. Interessant eller levende? Give tilbud, som andre ikke også giver. Udnytte den niche, som Folkevirke har ved at kombinere samtale med viden. Ved at kommunikere med hinanden og andre. Verden af i dag har mange tilbud, så lad os koncentrere os om det, som Folkevirke kan og acceptere, at vi måske aldrig bliver 10.000 folkevirkere.

Kulturminister Jakob Engel Schmidt.
Foto: Marie Hald.

Demokratiske fællesskaber

Kulturminister Jakob Engel Schmidt har været en forfriskende nyskabelse i Kulturministeriet, og regeringen har skabt håb om en stærkere prioritering af folkeoplysning og kultur.

Regeringen udgav for nogle måneder siden en kulturpolitisk redegørelse, der dokumenterer det betydelige bidrag, som kultur og folkeoplys-

ning giver til det danske samfund. Senest har Kulturministeriet inviteret til dialog om formulering af en samlet kulturpolitik. DFS går til dette arbejde med en ambition om, at der skal skabes flere demokratiske fællesskaber på tværs af hele landet. Fællesskaber, der går på tværs af køn, baggrund, pengepung, alder mv., og som danner mennesker til at begå sig i den tid, som de lever i. Det kan bl.a. fremmes via en modernisering af Folkeoplysningsloven, der skal sikre, at folkeoplysningen bliver mere fleksibel, attraktiv og tilgængelig for flere mennesker. Grundlæggende handler det om, at den kommende kulturpolitik skal skabe bedre rammebetingelser for kulturen – herunder også folkeoplysningens skoler og foreninger. Rammevilkårene for den forenings-

bårne folkeoplysning forvaltes af landets kommuner. De kommunale budgetter er udfordrede i disse år, og det går desværre også ud over folkeoplysningen.

Folkeoplysningsloven er desværre ikke stærk nok i sine rammer til kommunerne, og derfor ser vi en stadig mere forskellig fortolkning. Folkeoplysningsloven er senest blevet revideret i 2009. I den mellemliggende periode er meget forandret omkring os – jeg vil blot nævne digitaliseringen. Skal rammerne for folkeoplysningen fornys, som jeg har argumenteret for, er det nødvendigt med en modernisering af folkeoplysningslovens rammer for den folkeoplysende voksenundervisning. Folkeoplysningen gør en forskel for de mange deltagere og for vores fælles samfund!

Folkevirke har bedt en række personer om at tilkendegive deres holdning til folkeoplysning mere generelt og til foreningen Folkevirke helt specifikt. Her kommer svarene fra Karen Hallberg, mangeårig folkevirkebruger og bl.a. frivillig i Dansk Kvindesamfunds Krisecentre i København:

Hvorfor er folkeoplysning vigtig?

Oplyste borgere er grundstenen i et demokrati.

I Danmark har vi mulighed for at blive informeret fra rigtig mange medier, som har en meget forskellig seriøsitet, og emnet bliver ikke altid belyst fra alle vinkler. Jeg synes, at det er nødvendigt, at man selv stiller sig spørgsmål om et udsagn kan være sandt, eller om ud-

sagnet er belyst fra forskellige sider. Ofte bliver vi præsenteret for halve sandheder.

Derfor er folkeoplysning vigtig.

Hvad kan Folkevirke bidrage med?

Mit korte svar er, at Folkevirke kan bidrage med rigtig meget.

Folkevirke har lang tradition for debattmøder og studiekredse, hvor der er en åben debat. På sådanne personlige møder er der rig mulighed for at få ny viden og komme til at se sin egen overbevisning i et ændret lys. Mere faktuel viden giver indblik i informationer, som man aldrig selv havde fået. Folkevirkes medlemmer har rod i alle dele af landet og i alle samfundslag.

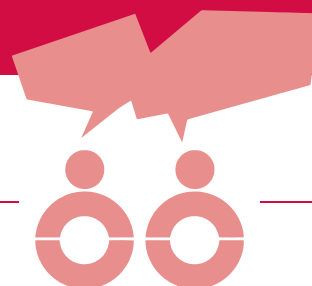
Derfor kan Folkevirke bidrage med erfaringer fra hele landet og med diver-

sitet i fx alder, uddannelse og etnicitet. Når samvær sker i et trygt miljø, skaber det ideer og lyst til innovation.

Fremtidig relevans for Folkevirke

Af og til hører man, at demokratiet er udfordret. Forhåbentlig ikke i Danmark. Det er dog frustrerende at høre om politikerlede, for vi har de politikere, vi selv har valgt. Derfor er vi nødsaget til at sætte hælene i og kæmpe for demokratiet.

Folkevirke kan gøre en forskel. I vores lange historie er der mængder af viden om, hvordan man involverer den brede befolkning, og hvordan demokrati og tillid kan blomstre.

Historiske hovedtræk i folkeoplysningen:

Dannelse og *uddannelse* går hånd i hånd

Af cand.pæd.
Jeanne Bau-
Madsen

Hvis vi ser på ordet folkeoplysning, forbindes det med demokrati, og det blev da også først et kendt begreb i midten af 1800-tallet i Danmark.

Her fik Danmark en fri og demokratisk forfatning i 1849.

Indtil 1814 havde Danmark været et multikulturelt samfund. Efter Napoleonskrigene mistede vi Norge til Sverige, og i 1864 mistede vi den tysktalende del af Danmark til Tyskland. Herefter havde indbyggerne i Danmark den samme kultur og talte det samme sprog. Danskerne fik en ny identitet og selvforståelse.

N.F.S. Grundtvig (1783-1872) blev en primus motor i at opdrage danskerne til at studere egen kultur og til at forstå, hvad folket er rundet af. I Grundtvigs levetid mistede Danmark hovedparten af sit landområde og gennemgik radikale forandringer: fra enevælde til demokrati, fra helstat til nationalstat og fra religionspligt til religionsfrihed. Grundtvigs tanker om dannelse og uddannelse blev til læring for livet. Danskerne skulle fra barnsben studere egne rødder, og livslang læring blev vigtig og udmøntede sig i oprettelse i en ny skoleform – nemlig folkehøj-

skolerne. Her mødtes ungdommen fra land og by til foredrag om Danmarks historie, kultur, kirke, folkeliv og meget andet. På skolerne kunne alle fag og emner tages op, men grundlaget skulle være folkeoplysende og støtte menneskeligt fællesskab.

Fælles for højskolerne var, og er det også i dag, at et ophold ikke giver nogen formelle kvalifikationer. Et højskoleophold varer oftest en vintersæson på seks måneder, men der oprettes ofte også kortere sommerkurser.

Hvad er folkeoplysning?

Folkeoplysende aktiviteter bygger på den enkeltes lyst til at deltage aktivt i det folkeoplysende fællesskab. Folkeoplysning kommer ikke kun den enkelte til gode, men også fællesskabet.

Gennem folkeoplysningen opdrages danskerne til at blive gode demokrater. Danskerne skal ikke blot være passive deltagere i samfundslivet, men være i stand til at deltage aktivt i livet i et moderne samfund. De skal kunne deltage i den demokratiske samtale og i den offentlige debat på et oplyst grundlag.

Hvor foregår folkeoplysningen?

Folkeoplysningen er oftest ledet af brugerne selv. Foredrag blev oprindeligt en vigtig del af folkeoplysnin-

N.F.S. Grundtvigs grundtanke var, at uddannelse og dannelse skal handle om egen kultur, så borgerne kan forstå, hvad de er rundet af.

gen. De foregik i forsamlingshusene over hele landet, og i dag foregår de desuden også på aftenskoler, højskoler, daghøjskoler og folkeuniversitetet.

Folkeoplysning foregår, hvor mennesker mødes og samtale foregår! Danmark er kendt for sine mange foreninger. Det er her, borgeren møder folkeoplysningen. Det kan være med mange formål som fx aftenskoler og sportsforeninger. Det vigtigste er, at foreningerne arbejder i et fællesskab, som uddanner medlemmerne til at blive demokratiske borgere. Foreningerne er opbygget på demokratisk vis med en valgt bestyrelse, en årlig generalforsamling og aktive medlemmer. Man kan sige, at foreningerne er små forsamlingshuse, som oplærer deltagerne i demokrati!

Om folkeoplysning

Folkeoplysning er noget helt specielt for Norden. De nordiske velfærdsstater bygger på demokrati og på, at befolkningerne i disse lande er demokratisk opdragede – altså frie og lige. Og det bliver man i høj grad gennem folkeoplysningen!

I 1984 vedtog folketinget et ti-punkts program om folkeoplysning. I det står der bl.a.: "Folketinget opfordrer regeringen til at tage initiativer til at forbedre rammerne for udviklingen af voksenundervisningen og folkeoplysningen samt øge voksnes muligheder for at deltage heri."

"Voksenundervisningen og folkeoplysningen udvikles efter et decen-

tralt mønster, hvor deltagere, undervisere og initiativtagere gives udstrakt frihed til at bestemme indhold og form.

Det offentlige sikrer den voksne befolkning et bredt undervisningstilbud af såvel folkeoplysende som alment kompetencegivende og erhvervs-mæssig karakter og giver økonomisk støtte til voksnes deltagelse heri."

Danmark har desuden en lov om folkeoplysning, som fik sine seneste ændringer i 2018.

Folkeoplysningen og nye borgere

Som tidligere skrevet er folkeoplysning et specielt nordisk fænomen. I dag ser vi i de nordiske lande

indvandring fra ikke-demokratiske lande. Folkeoplysningen står her med en stor udfordring. Man kan sige, at vi er heldige, at vi har folkeoplysningen så grundfæstet i det danske samfund. Det er netop folkeoplysningens opgave at uddanne befolkningen til aktive, demokratiske medborgere. For den danske befolkning er det en vigtig opgave at invitere nye medborgere ind i foreningerne, så de nye borgere i Danmark også kan blive aktive borgere i et demokratisk samfund.

Folkevirke har bedt en række personer om at tilkendegive deres holdning til folkeoplysning mere generelt og til foreningen Folkevirke helt specifikt. Her kommer svarene fra Grete Balle, billedkunstner og mangeårig folkevirkebruger:

Hvorfor er folkeoplysning vigtig?

I dagens Danmark er Folkeoplysningen stadig relevant og af stor vigtighed, mener jeg.

Den kan bidrage til personlig udvikling og livslang læring, fremme demokratiet og det sociale samvær. Den giver mulighed for at udvikle sig på en uformel måde gennem foredrag, kurser og kulturelle aktiviteter som teater – kunst – rejser.

Hvad kan Folkevirke bidrage med?

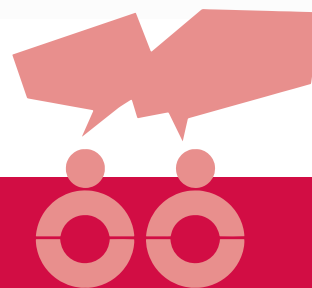
I mange år har jeg været medlem af Folkevirke, der i høj grad går ind for folkeoplysning. Det betyder bl.a., at man kan gå ind i en åben og fordomsfri dialog med andre om såvel sociale – kulturelle og politiske emner, og i tilgift får man så fire gange årligt et dejligt blad, der hver gang har et tema af forskellig art. Man får en viden om emner, som måske ikke er så synlige.

Fremtidig relevans for Folkevirke?

For mig betyder det rigtig meget at blive lukket ind i en anden verden, specielt fordi jeg nu i en høj alder ikke har så stor en kontaktflade som tidligere. Jeg har altid beskæftiget mig med kunst og gør det stadig, men min

"arbejdsplads" er jo mig selv, og jeg har ikke som så mange andre dagligt samvær med kolleger, med hvem man vender sine meninger, diskuterer aktuelle emner og får indsigt i andres verden. Derfor synes jeg, det er så vigtigt med en folkeoplysning, som du kan møde mange steder – på højskoler – ved foredrag og på kurser.

I vores verden, der er blevet digitaliseret på alle måder, mener jeg, at det er af stor vigtighed, at man har fysiske møder, hvor man ser hinanden og oplever virkeligheden – ser den uperfekte dagligdag sammen.

Folkevirke har bedt en række personer om at tilkendegive deres holdning til folkeoplysning mere generelt og til foreningen Folkevirke helt specifikt. Her kommer svarene fra Jeanne Bau-Madsen, mangeårig folkevirkebruger og næstformand i Folkevirke:

Hvorfor er folkeoplysning vigtig?

Min mor blev født i 1916. Hun var au pair i England og uddannede sig herefter til dansk/engelsk korrespondent. Som de fleste kvinder dengang holdt hun op med at arbejde, da hun fik børn. Efterhånden som vi børn voksede til, begyndte hun at gå på aftenskole. Bl.a. gik hun til fransk i mange år. Dengang var det gratis at følge kurser i de forskellige oplysningsforbund. Vi børn blev på den måde bekendt med begrebet aftenskole og dermed folkeoplysning. Det var stadig gratis, da jeg selv begyndte at følge kurser i aftenskolen og på Folkeuniversitetet. Senere blev det nødvendigt at betale for at deltage, og deltagerantallet faldt over hele landet. I dag får vi kataloger ind ad døren fra

oplysningsforbund og Folkeuniversitetet. De udbyder mange kurser, og selv om man nu skal betale, er der mange deltagere. Der er ingen tvivl om, at det ofte er pensionister, der deltager.

Hvad kan Folkevirke bidrage med?

I 1944 startede Bodil Koch sammen med en gruppe kvinder Folkevirke.

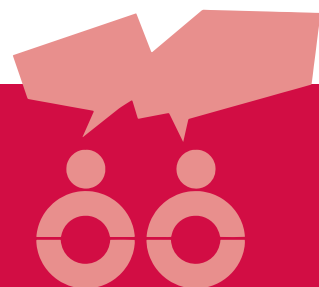
Formålet var at få kvinderne væk fra kødgrøderne og ud i arbejdslivet og desuden deltage aktivt i civilsamfundet. Hovedsigtet med alle aktiviteter i foreningen var – som i dag – at de skulle ligge inden for den kulturelle, sociale og politiske folkeoplysning. Desuden var det afgørende, at der var tale om inspirerende og nytænkende aktiviteter, som gennemførtes på tværs af alle skel.

I dag er 72,8% af alle danske kvinder på arbejdsmarkedet, hvilket er rekord i Europa, så man kan sige, at denne del af formålet er blevet opfyldt!

I 1970'erne boede jeg på landet. Der var ikke mange kulturelle tilbud, så da en af mine sønners lærerinder fortalte om Folkevirke, meldte jeg mig straks til et højskolekursus. Det var en fantas-

tisk oplevelse, og jeg deltog i kurserne lige så længe, det var muligt. Et højskoleophold gav et kulturelt og intellektuelt input sammen med spændende deltagere. Første gang jeg deltog, var de første, jeg mødte, Lene Glistrup (gift med partistifter Mogens Glistrup fra Fremskridtspartiet). Hun gik med Steen Folkes mor (han var et fremtrædende medlem af Venstresocialisterne) under armen på en hyggelig tur i parken. Om aftenen reciterede to søstre, som begge var i 90'erne, digte af Benny Andersen. Efter disse oplevelser var jeg overbevist om, at Folkevirke var et rart sted at komme.

Hvis vi definerer civilsamfundet som værende højskoler, foreninger og frivilligt arbejde, har jeg deltaget i det hele mit voksne liv og vil meget nødtigt undvære det!

Folkevirkes stifter og drivende kraft gennem mange år, kultur- og kirkeminister Bodil Koch.

KV
NDE

STEMME

Kvindestemmer 2024 i Kvindernes Bygning:

Store *oplevelser* med litteratur og musik

Lørdag den 16. marts slås dørene op for **Kvindestemmer '24**.

Som sædvanligt gennemføres arrangementet på spillestedet "Hotel Cecil" i Kvindernes Bygning, Niels Hemmingsens Gade 10 i København.

Folkevirke har i samarbejde med Kvinder i Musik, Kvindelige Kunstneres Samfund og Dansk Blindsamfunds Kvinder sammensat et alsidigt program af meget høj kvalitet.

Årets program vil foreligge både elektronisk og i trykt form.

Der er brug for, at Kvindestemmer når ud til flest mulige, så hvis du vil sende informationer ud i dit netværk, vil det blive meget værdsat. Det er muligt at få tilsendt både trykte og elektroniske flyers. Så henvend dig gerne til Folkevirkes kontor, så du kan få flyers!

Årets program for "Kvindestemmer" ser således ud:

Kl. 11.30: Dørene åbnes.

Kl. 12.00: Kvindestemmer introduceres af kunsthistoriker og redaktør Lisbeth Tolstrup.

Kl. 12.15: Oversætter og forfatter Shadi Bazeghi.

Oversætter og forfatter Shadi Bazeghi vil tale om det at oversætte forfatteren Forough Farrukhzad, fortælle om hendes liv og læse udvalgte passager op, så tilhørerne kan få et godt indblik i forfatterskabet.

Selv debuterede hun i 2015 med digtsamlingen "Vingeslag" på forlaget Gyldendal. For sit litterære virke modtog hun i 2020 Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat og i 2021 Morten Nielsens mindelegat.

Kl. 12.50: Saxofonist Pernille Bévort og bassist Morten Ankarfeldt.

Saxofonist/komponist/bandleder Pernille Bévort har haft en lang stribe anmelderroste udgivelser. Hun er kendt som en fantasifuld og livlig improvisator, som kan høres i alt fra duoer til big bands på jazzscenen. Hun har bl.a. modtaget Ben Websterprisen og JASA-prisen (jazzanmeldernes pris). Hun modtog med sin trio Bévort 3 Jazzlegatet som Årets Orkester i 2022.

Kl. 13.25: Væver og tekstilkunstner Vibeke Lindhardt.

Vibeke Lindhardt er uddannet fra Skals Håndarbejdsskoles Seminarium og har været i værkstedslære hos Ann-Mari Komerup. Hun har bl.a. vævet billedtæpper og messehagler til Haderslev Domkirke (efter tegning af Margrethe 2.), Sundby Kirke og Trinitatis Kirke. Desuden har hun udtrykt sig mere eksperimenterende med elementer af

papir og broderi. Hun har udstillet mange gange både i ind- og udland. Vibeke Lindhardt fik i 2000 et arbejdslegat fra Statens Kunstfond.

Kl. 14.00: Pause.

Kl. 14.15: Forfatteren Geeti Amiri.

Geeti Amiri er en markant stemme i samfundsdebatten. Hun er barn af politiske flygtninge fra Afghanistan.

Hun har bl.a. udgivet bogen "Glansbilleder" – en tankevækkende, barsk og anmelderrost selvbiografi om hendes opvækst som flygtning i Danmark. Bogen afslører de mørke sider af Geetis opvækst, som bl.a. involverer vold i hjemmet. Hun beskriver også sin kamp mod den ydre verdens fordomme og kultursammenstødet.

Kl. 14.50: Jomi Massage.

JOMIs numre og ikke mindst hendes stemme står klar som aldrig før. Hendes poetiske tekster går lige i hjertekulen og griber ud efter lytteren med et altid levende "vi".

Uanset om emnerne er kærlighed, samtykke eller storbyens dødedans. Lyden låner hun fra både pop, jazz, folk og blues. Som publikum vil man høre et nysgerrigt legebarn, der frit har fundet musikken, præcis hvor den tog hende hen.

Kl. 15.25: Forfatteren Amina Elmi.

Amina Elmi har en dansk-somalisk baggrund og er opvokset i Aalborg. Hun debuterede med digtsamlingen "Barbar [Tavshedens objekt]". Digtsamlingen behandler en lang række omskiftelige emner som bl.a. at være to steder på én gang (Somalia og Danmark) og ikke høre hjemme nogen af stederne og en lesbisk kærlighedshistorie og modtagelsen heraf i et somalisk miljø. Bogen har fået meget flotte anmeldelser.

Pris: 100 kroner.

Billetter købes ved indgangen.

Café: Der kan købes sandwich, kage, øl, vin, vand, the og kaffe.

Se flere oplysninger på:

www.folkevirke.dk

Ret til ændringer forbeholdes.

Arrangører:

Folkevirke, Kvinder i Musik, Kvindelige Kunstneres Samfund og Dansk Blindesamfunds Kvinder.

Tak til følgende bidragsydere:

K:

Statens
Kunstfond

*Kvindernes Bygning
Dansk Musiker Forbund
Kvindelige Kunstneres
Samfund
Folkevirke*

SES VI?

Væver og
tekstilkunstner
Vibeke Lindhardt.

Saxofonist
Pernille
Bévort.

Forfatter
Shadi Bazeghi.

Sangerinde
Jomi Massage.

Folkevirke står i spidsen for nyt projekt:

VELKOMMEN TIL DANMARK

Folkevirke skal i det kommende års tid udarbejde et hæfte, som kan hjælpe nye medborgere med at finde lettere ind i det danske samfund.

Lovgivningen taler sit klare sprog, mens der er rigtig mange forhold, som danskere, der er vokset op i Danmark, kender, men som kan være rigtig svære at forstå, når man kommer til Danmark med en anden

kulturel baggrund. Det er populært sagt dét, som står mellem linjerne, og som mange tager for givet. Men det er det langt fra for alle.

Det kan fx være svært at finde rundt i de mange foreningstilbud. For, som flere har sagt, så foregår de aktiviteter ofte bag en lukket dør uden skilt på. I lande under varmere himmelstrøg, så foregår den type aktiviteter i det fri – eller i forbindelse med kirkerne, og så er de langt mere synlige.

Det kan også være manglende viden om, hvordan man markerer sin egen eller sine børns fødselsdage på henholdsvis arbejdsplad-

sen og i skolen. Eller det at have morgenbrød med til fredagsmorgenmad – eller....

Ja, eksemplerne er mange.

Folkevirke er derfor ved at indkredse, hvor meget, der skal omtales, og hvordan det skal gøres.

Folkevirke har i første omgang inviteret nogle af de folkevirkebrugere, som har været til aktiviteter, hvor kulturmødet mellem danskere og forskellige nydanskere har været til debat.

Der skal arrangeres flere debatter og indsamles gode eksempler på, hvordan kulturmøderne i Danmark kan blive bedst mulige, så hvis du har lyst til at deltage, så send en mail til: folkevirke@folkevirke.dk, så kan vi holde dig orienteret om projektets kommende aktiviteter.

Byd julen velkommen på Folkevirke!

Traditionen tro byder Folkevirke i København julen velkommen med et spændende arrangement, hvor vi får et kig ind i andre kristne menigheders juletraditioner.

Det bliver tirsdag 5. december kl. 15.00-17.00.

Folkevirke har gennem årene haft besøg af repræsentanter fra mange menigheder. I år får Folkevirke besøg af en **repræsentant fra Pinsekirken**.

Der bliver tale om en hyggelig eftermiddag i et julepyntet Folkevirke og med juleknas samt kaffe.

Arrangementet er gratis for medlemmer af Folkevirke.

Efter et oplæg bliver der mulighed for debat om Pinsekirkens traditioner og julens betydning.

Folkevirkes forretningsudvalg vil være til stede, så du får også mulighed for at få en snak med Folkevirkes daglige ledelse og høre om

Folkevirkes planer for 2024 – og naturligvis også selv komme med forslag til Folkevirkes aktiviteter i det kommende år.

Måske har du selv lyst til at deltage i planlægningen af nye aktiviteter eller til at tage del i nogle af de projekter, som Folkevirke har fået økonomisk tilskud til at gennemføre i det kommende år! Så er muligheden der denne eftermiddag.

På gensyn i Folkevirke!

Flot *profilering* af Folkevirke

Folkevirke har gennem de senere år arbejdet på at styrke sin profil. Det er sket på flere forskellige måder:

- Der er blevet arrangeret større møder, hvor folkevirkebrugere fra hele landet har deltaget.
- Folkevirke har engageret sig i flere, større projekter.

Senest har Folkevirke fået grafiker Lars Pryds til at designe et nyt forslag til en præsentationsfolder i A5-format. Ideen er, at forsiden skal være genkendelig, og at der på bagsiden står informationer, som kan

benyttes af alle kredse og til landsdækkende aktiviteter.

På indersiderne skrives det aktuelle program.

For- og bagsider er blevet trykt på Folkevirkes trykkeri i Aars. Det er i A4-format. Folkevirkebrugere kan så trykke deres aktuelle program på indersiderne, folde A4-arket, og så have en smuk folder i A5-format,

som kan deles ud på møder, sættes på biblioteker og lægges i fx medborgerhuse og andre steder, hvor interesserede kan tage den.

Folkevirkes nye folder kan løbende opdateres – når der skal fortælles om nye aktiviteter, eller der skal opdateres på aktiviteter.

Send en mail til Folkevirkes kontor, hvis du vil have tilsendt nogle af de fortrykte omslag og få en smuk "indpakning" til dit næste arrangement samtidig med, at du på den måde også kan være med til at profilere Folkevirke bedre.

Oplevelser og fællesskab i Folkevirke

Folkevirke har kredse landet over. Vi inviterer til spændende arrangementer, som kan opleves i et givende samvær med andre folkevirkebrugere.

Folkevirke er paraplyorganisation for flere organisationer som fx Dansk Kvindesamfund, Interkulturelt Kvinderåd, Haandarbejdets Fremme, Kvinder i Musik og Kvindelige Kunstneres Samfund.

Folkevirkes formål er at bringe nyt initiativ til oplysningsarbejdet. Folkevirke ønsker at fremme en aktiv dialog og derved give deltagerne et bedre fundament for at deltage engageret i den demokratiske proces.

I Folkevirke kan du få oplevelser, som kan deles med andre og drøftes i et hyggeligt fællesskab.

Et medlemskab af Folkevirke giver en række fordele, nemlig

- ◆ Modtagelse af Folkevirkes kulturtidsskrift "Folkevirke" fire gange årligt
- ◆ Hurtig orientering om, hvad der foregår i foreningen
- ◆ Nedsat pris på arrangementer
- ◆ Inspiration gennem det givende arbejde, som foreningen Folkevirke tilbyder
- ◆ Mulighed for at være med i både nationalt og internationalt udviklingsarbejde og EU-støttede projekter med folkeoplysende fokus
- ◆ Mulighed for råd og vejledning fra Folkevirkes oplysningskonsulent
- ◆ Mulighed for selv eller sammen med andre folkevirkebrugere at arrangere møder.

Folkevirkes største kredse er:

- Folkevirke København - e-mail folkevirke@folkevirke.dk
- Folkevirke på Vestegnen - e-mail elhart08@gmail.com
- Folkevirke Roskilde - e-mail britta.poulsen@privat.dk
- Folkevirke Vesthimmerland - e-mail tovekaren120@gmail.com
- Folkevirke Herning - e-mail lene47lund@gmail.com

På gensyn i Folkevirke!
Annemarie Balle, landsformand

FOLKEVIRKE

Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal · 1153 København K
+45 33 32 83 11 · folkevirke@folkevirke.dk
www.folkevirke.dk

Landet over tilrettelægger Folkevirke møder, foredragsrækker, studiekredse, temamøder, kurser og lejre, hvor alle kan deltage.

Ved redaktionens slutning
forelå der oplysninger
om disse arrangementer.

Mere detaljerede oplysninger kan fås
ved henvendelse til
Folkevirkes kontor,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K,
telefon 33 32 83 11
(bedst tirsdage mellem kl. 9 og 16)
eller folkevirke@folkevirke.dk

Desuden kan der ses en opdateret oversigt
over arrangementer på Folkevirkes
hjemmeside www.folkevirke.dk

Du kan også følge Folkevirke på Facebook.

Folkevirkes møder former sig som
åbne debatter om aktuelle emner,
hvor deltagerne som regel
tager udgangspunkt i et oplæg.
**Folkevirkes møder er åbne
for alle interesserede!**

REGION HOVEDSTADEN

BORNHOLM

Kontakt:

Marianne Kofod Pedersen,
Svanekevej 32, 3740 Svaneke
Tlf. 56 49 21 65

KØBENHAVN

»På Folkevirke«

Niels Hemmingsens Gade 10,
1153 København K.

Folkevirke i København inviterer til
spændende arrangementer, som kan
opleves i et givende samvær med
andre folkevirkebrugere.
Oplevelser, som kan deles med andre
og drøftes i et hyggeligt fællesskab.
**Yderligere oplysninger om de
enkelte arrangementer samt priser
fås ved henvendelse til Folkevirke
på mail - folkevirke@folkevirke.dk**
På Folkevirkes hjemmeside kan der
også findes supplerende oplysninger
om de enkelte arrangementer.

Kontakt:

Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K. eller
Jeanne Bau-Madsen
Tlf. 21 27 62 19
folkevirke@folkevirke.dk

Folkevirkes Litteraturkreds i København

Mødestedet er Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K.
Tlf. 33 32 83 11

Debatmøderne foregår på torsdage kl. 12.00-14.30.

Følgende datoer for efteråret 2023 er
aftalt af kredsens nuværende
deltagere:

7. december

Agota Kristof: "I går".

Der betales kontingent for hele
sæsonen ved kursusstart
(efterår og forår) i alt 600 kr.

Litteraturkredsen har eksisteret i
flere år, og der kommer hele tiden nye
medlemmer. Men der er plads til flere,
som har lyst til at engagere sig i en
levende og vedkommende debat.

Kontakt:

Britta Poulsen
Tlf. 46 36 56 32

KØBENHAVNS VESTEGN

Vestegnens Litteraturkreds

28. november

"Smaragdsliberen" af Anne Cathrine
Riebnitzsky. Bogen fremlægges af
Birgit Kristensen.

Dagens digt: Anne Birte Kyed.

Møderne holdes den sidste tirsdag
i hver måned. Møderne holdes fra
kl. 14.00 til 17.00 i Idrætsanlæggets
lokaler på Sportsvej i Glostrup.

Tilmelding og kontakt:

Formand:
Ellen Kristiansen,
Vegavænget 41, 2620 Albertslund
Tlf. 40 84 62 07
elhart08@gmail.com
Næstformand:
Ingelise Olsen,
Glentehusene 52, 2620 Albertslund
Tlf. 60 47 89 92
prebon@webspeed.dk
Kasserer:
Annelise Bohn,
Nørretofte Alle 9, 2500 Valby
Tlf. 21 68 02 42
familienBohn@hotmail.com

Revisor:

Anne Birthe Kyed,
Rendsagervej 253, 2625 Vallensbæk
Tlf. 23 41 23 36
abk@Kyed.us

REGION NORDJYLLAND

FOLKEVIRKE

VESTHIMMERLAND

4. december kl. 14.00

i Farsø Sognegård. Julehygge med
Jættebanden: "Vi spiller til fællessang
fra Højskolesangbogen og underhol-
der med musikalske numre. Bjørn
Baastrup præsenterer de enkelte
indslag og kæder programmet
sammen."

8. januar 2024 kl. 14.00-16.00

i Farsø Sognegård.

Ole Ginnerup Schytz: Vindeslevskat-
ten/Guldfundet fra Jelling.

Vindeslevskatten er et af Danmarks-
historiens vigtigste samlede guldfund
fra jernalderen. Skatten blev fundet i
december 2020 af to tidligere
klassekammerater, Ole Ginnerup
Schytz og Jørgen Antonsen på en af
Jørgens marker ved Vindelev. Det er
et arkæologisk fund i verdensklasse,
og arkæologerne kalder det på højde
med guldhornene.

5. februar 2024 kl. 14.00-16.00

i Farsø Sognegård.

Ole Voide: Hvordan udnytter vi vore
sjælvener i en digitaliseret verden?
Efterfølgende er der generalforsam-
ling.

4. marts 2024 kl. 14.00-16.00

i Farsø Sognegård.

Anne-Mette Sohn Jensen: Anes kald.
Forfatteren til denne bog vil i et
tankevækkende foredrag give os et
indblik i unge kvinders vilkår i
1920'erne, hvor det var forbudt at
være gift som sygeplejerske.
Valget stod derfor for mange mellem
ønsket om at bruge sin sygeplejer-
skeuddannelse og et familieliv med
mand og børn.

Foredragene foregår i Farsø Sogne-
gård, Søvej 3, 9640 Farsø.
Entré til hvert arrangement:
90 kr. inkl. traktament.

Bestyrelsen Folkevirke Vesthimmerland:

Formand:
Tove Kristensen,
Hans Egedes Vej 120, 9600 Aars
Tlf. 98 62 66 10 / 20 87 64 12
tovekaren120@gmail.com

Næstformand:
Else Thirup,
Gl. Ullitsvej, 9640 Farsø
Tlf. 23 25 28 17
elsethirup@hotmail.com
Sekretær:
Ellen Kahr Thomsen,
Gl. Blærevej 66, 9600 Aars
kahrthomsen@kahrthomsen.dk
Tlf. 23 62 53 96 / 98 66 62 05
Kasserer:
Iris Brink Hansen,
Nakkevej 24, Risgårde, 9640 Farsø
hanseniris4@gmail.com
Tlf. 22 87 13 09 / 98 63 60 42
Bestyrelsesmedlem:
Vacant
Suppleant:
Margrethe Dam Hansen,
Gråbølle 15, 9600 Aars
Tlf. 41 59 33 34
Revisor:
Ingrid Danielsen,
ingrid@helminghus.dk
29 92 58 92
Revisorsuppleant:
Jette Høyer

www.facebook.com/
folkevirkevesthimmerland.

REGION MIDTJYLLAND

HERNING

Møder afholdes i Kirkehuset ved Herning Kirke, Østre Kirkevej 1, Herning.
Møderne foregår hver anden mandag kl. 14.00-16.00.
Alle er velkomne til at møde en halv time, før mødet begynder.
Der er kaffepause på ca. 15 min., hvor man kan nyde sin medbragte kaffe. Der er også mulighed for at købe kaffe.

Medlemskontingentet for hele sæsonen er 200,00 kr.
Hvert møde koster 40,00 kr. for medlemmer og 60,00 kr. for ikke-medlemmer. Satsene er også gældende for pensionister.
Vel mødt til en spændende sæson!

20. november

Pensioneret politidirektør Jens Kaasgaard fortæller meget lunt og interessant om sin rejse indenfor politiet, der startede i 1977 i Hjørring og sluttede som chef for landets geografisk største politikreds – Midt- og Vestjyllands Politi i Holstebro.

4. december

Juleafslutning med "Julens ABC". Pensioneret sognepræst Henrik Oest får os i julestemning med julequiz, morsomme julehistorier og fortællinger om julen. Der serveres julegodter.

15. januar 2024

Sundhedsplejerske Annie Fjord, der har modtaget Florence Nightingale medaljen samt været tilknyttet Læger uden Grænser, fortæller om sit arbejde med at hjælpe familier i flygtningelejre i Danmark og i konfliktzoner i verdens brændpunkter.

29. januar 2024

Sangeftermiddag v/ højskolelærer Jacob Tybjerg, Uldum Højskole, der vil tage os med på "En rundtur i den nye højskolesangbog".

12. februar 2024

Poul Marcus Iversen fortæller en spændende livshistorie om "Den mest kendte dansker" i USA, nemlig journalist og fotograf Jacob Riis, der kommer fra fattige kår i Ribe.

26. februar 2024

Redningsmand Søren Larsen, Hvide Sande beretter om Redningstjenestens spændende og farlige opgaver og om baggrunden for, at han arbejder i Redningstjenesten på Hvide Sande Redningsstation.

11. marts 2024

Generalforsamling.
Fri entré og gratis kaffe.

25. marts 2024

"Frederik den VII og grevinde Danner". Lektor Jørn Buch gør rede for de to personers liv og skæbne, og hvordan de støttede hinanden i glæder og sorger. Grevinde Danner overlevede sin mand, men var stadig udstødt af det datidige borgerskab. Hun blev yderst velhavende og sørgede for, at mange unge piger kunne få en bedre skæbne gennem sine Danner stiftelser.

15. maj 2024

Udflugt. Program følger senere.

Bestyrelse:

Formand:
Lene Lund,
Emil Resensvej 47, Herning
Mobil 29 92 58 50
Næstformand:
Iben Brock,
Spinkebjerg 31, Gjellerup, Herning
Mobil 22 12 95 53

Kasserer:

Tove Katstrup,
Karen Blixens Vej 1P, Ikast
Mobil 40 70 90 51
Bestyrelsesmedlemmer:
Tytte Vestergaard Olesen,
Laubsvej 15, Herning
Mobil 25 80 50 67
Birde Lindholm,
Sabroesvej 3D, 4. sal, dør 5,
Herning
Mobil 23 67 76 75
Suppleanter:
Hanne Østergaard,
Østre Kirkevej 38, 2. sal, Herning
Mobil 20 41 11 40
Doris de Voss,
Ørnevej 32, Herning
Mobil 21 66 06 32

REGION SJÆLLAND

ROSKILDE

Alle debatmøder holdes i Byens Hus, Lokale Tankerummet kl. 14-16.

Kontakt:

Britta Poulsen
Tlf. 23 46 45 95
britta.poulsen@privat.dk
Kirsten Rudolf
Tlf. 29 61 28 81
rudfeld@webspeed.dk

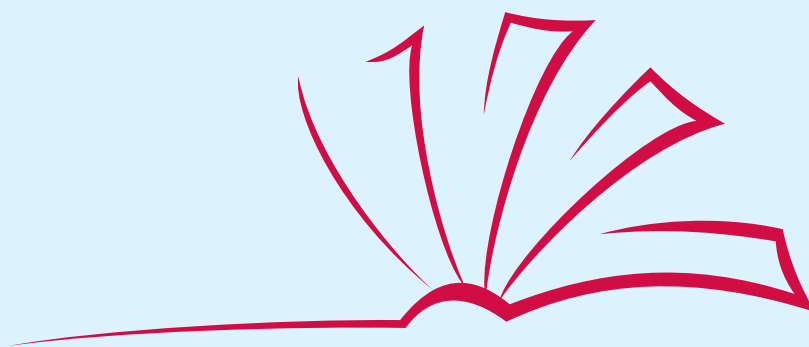
UDLAND

GRØNLAND

Folkevirke i Nuuk

Kontakt:

Rebekka Olsvig,
Jens Kreutzmann Aqq 30,
postboks 575,
3900 Nuuk, Grønland

Spændende *kig* på kalkmalerier i Måløv Kirke

Folkevirke København arrangerer **22. november kl. 16-18 foredrag om og rundvisning i Måløv Kirkes kalkmalerier.**

Vi mødes i sognegården, hvor der vil være **oplæg v/Per Høy** om kirkens kalkmalerier.

Per Høy er tidligere underviser og studievejleder. Han har en BA-lignende uddannelse i historie. Han har gennem årene holdt adskillige foredrag om middelalderkunst – især med henblik på kirkebygninger og kalkmalerier, som er hans store interesse.

Foredraget vil vare en god times tid, hvor Per Høy gennemgår den romanske og de gotiske perioder med udvalgte billeder fra kirker i Danmark, lige som han vil foretage punktnedslag med eksempler på kirkebygninger og deres sammenhæng med fresker.

Efter foredraget besøger vi kirken og kan se nærmere på kirkens kalkmalerier og selvfølgelig også se selve bygningen.

Der serveres kaffe, te og kage i pausen efter foredraget.

Tilmelding er nødvendig senest 20. november 2023 til:
folkevirke@folkevirke.dk
Alle er velkomne!

Adressen er:

Måløv Kirkes Sognegård,
Liljevangsvej 38A, Måløv.

Transport: S-tog linje C kører til Måløv Station, der er ca. 500 meter fra stationen til Sognegården, Liljevangsvej 38A, Måløv.

Der er desuden parkeringsmuligheder ved kirken.

Måløv Kirke.

